

λύπεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ ὅπερ ἀποξηρανθὲν ἐκτός τοῦ ὅτι 150 περίπου χιλιάδες, κατὰ καταμετρήσεις γενομένης ὑπὸ μηχανικῶν τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, στρεμμάτων γῆς καλλιεργησίμου θέλει παρέξει, ἐκ τῆς ὑποίας οἱ τε ἐγγύραιο κάτοικοι καὶ τὰ κράτος πολλάκις χρηματικὰς ὠφελείας θέλουσιν ἀπολαμβάνει κατ' ἔτος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐποψὴν θέλει ἀναπτυχθῇ ὁ τόπος οὗτος, ἀναλαμβάνων ἐμπορικὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ τὴν δημοσίαν υἱεὶαν θέλει περιφρουρήσει, ἥτις πολλάκις ἐνεκα τῶν δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων, αἵτινες γεννῶνται ἐκ τῶν λιμναίων ὑδάτων καὶ ἐκ τῆς παρακμαζούσης φυτείας, προσβάλλεται. Εὐχῆς δ' ἔργον ἤθελεν εἶναι, εἰ ἡ ὀθωμανικὴ κυβερνήσις ἐπέτρεπεν εἰς δόκιμόν τινα ἀρχαιοδίφην, ὡς τὸν κ. Σχλίεμαν π. χ. ὅπως ποιήσῃται τακτικὴν ἀνασκαφὴν τῆς ἱστορικωτάτης, ὡς παρετηρήσαμεν, τῶν Φιλίππων πεδιάδος, ὑπὸ τὴν ὑποίαν, ὡς ὁ ἐπισταχμένως ἐξετάσας αὐτὰ κ. Βελὼν ἀναφέρει, κεῖνται μεγάλα ἐπιτάφια μνημεῖα ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου, πολλὰ ἐπιγραφαὶ ἀρχαῖαι καὶ πολλὰ εἰχλυστά.

Καὶ ἐν τοιαύτῃ μὲν ὑπὸ τὰς δύο ἐπόψεις, τὴν τε πνευματικὴν καὶ ὕλικήν, τὰ τῶν τριῶν τούτων τῆς Μακεδονίας ἐπαρχιῶν διατελοῦσι καταστάσει, ἐν τίνι δὲ τὰ τῶν λοιπῶν, θέλουμεν ἐπίσης μετ' ἀκριθείας διηγηθῇ ἐξακολουθοῦντες τὴν ἡμετέραν περιήγησιν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΒΑΝΔΥΚ *

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.

Ἐν μιᾷ τῶν ἐκτεταμένων αἰθουσῶν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Λονδίνου, Ἀγίου Ἰακώβου καὶ ὑπὸ τοῦς ἐκ διαμασκηνοῦ ὑφάσματος ἐστολισμένους τοίχους, ὅμιλος ὠραίων καὶ νεκρῶν γυναικῶν περὶ χειροτοχνήματα καὶ κομφοτεχνήματα καταγινόμενων ἀνέμενον εὐθύμως συνδιαλεγόμεναι τὴν ἔγερσιν τῆς βασιλίσσης.

Ἦσαν αἱ ἐπίτιμοι αὐτῆς κυρίαι· μόνη δὲ διὰ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς σοφότητος τῆς ἐπεσχίαζε τὰς λοιπὰς ἡ δούκισσα δ' Ἀλέξ ἡ μεγάλη κυρία.

ὑδάτων καὶ τὰ ἐρεῖπια τῆς περιωνύμου πόλεως εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ ἔλως, ὅπερ ὡς ἐκτεταμένη τις φαίνεται λίμνη ἐξ ἀπόψεως. Ἐπειδὴ δὲ, ἐνεκα τῆς ἀτελείας τῶν πρὸς συγκοινωνίαν μέσων, αἱ ἑδοὶ πολλάκις, καὶ ἰδίως τὴν ἀνοιξιν, τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα, καθίστανται ἀδιάβατοι, ὁ βουλούμενος νὰ κερηγηθῇ τοὺς ἱστορικοὺς τούτους τόπους εἶνε μεγίστη ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἐγγυρίους ἐδηγούς ἐπισταμένους ἀκριβῶς τὰς ὁδοὺς τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τοῦτ' αὐτὸ ἠναγκάσθημεν καὶ ἡμεῖς, περιηγούμενοι τὰ μέρη ταῦτα, νὰ πράξωμεν παραλαβόντες ἐκτός τοῦ ἀγωγιάτου ἐγγυρίου τινὰ ὑδηγὸν Κυπαρίσσην Σοφιστοῦ καλούμενον. Μνημονεδομέν ἐπίτηδες τοῦ ὀνόματος τοῦ καλοῦ τούτου χωρικοῦ καὶ συνοδοιπόρου οὐ μόνον εὐξάντο εὐγενὴ συμπεριφορὰν, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύσαντος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τὴν ὁδοπορίαν.

* Ἀντώνιος Βανδύκ (Van Dyck) διάσημος ζωγράφος τῆς φλαμανδικῆς σχολῆς γεννηθεὶς μὲν ἐν Ἀμβέρσῃ τῇ 1599, ἀποθανὼν δ' ἐν Λονδίνῳ τῇ 1641.

Μεταξὺ τῶν νεανίδων τούτων ἡ νεωτέρη διεκρίνετο ἐπὶ τῇ ἀπλότητι τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῇ σεμνότητι τῶν βλέμματων.

Ἦτο κόρη τινὸς τῶν πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τῆς Σκωτίας· ὁ πατήρ της, ὁ λόρδος Ροῦθβεν, εἶχε σπουδαίαν περιουσίαν καὶ οἰκίστην ἐτι βερότερον τοῦ χρυσίου του. Ἡ Δόλλυ, οὕτως ὠνομάζετο, πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐλθεῖ εἰς τὴν ἀγγλικὴν αὐλὴν ἵνα μένουςα παρὰ τῇ βασιλίσσῃ τελειοποιήσῃ τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν, ἣν εἶχε λάβει ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Κεκλεισμένη δὲ καὶ μονάζουσα ἀνέπτυσσε τὴν ψυχὴν της, οὔτεί ρέπουσαν πρὸς πᾶν σοφόν, καὶ τὸ ὥρτιον ἀνεξωπύρου τὴν τρυφεράν καὶ εὐκρίτητον αὐτῆς καρδίαν.

Δέκα ἐσήμανε τὸ μέγα ὠρολόγιον τῆς αἰθούσης καὶ ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὴν θύραν.

— Πολὺ ἄργεῖ νὰ ἔλθῃ, εἶπον παλλαὶ συνέμα φωναί. Ταυτοχρόνως δ' ὁ θεράπων ἀνήγγειλε τὸν ζωγράφον Βανδύκ.

Ὁ νεαρὸς μαθητὴς τοῦ Ροῦθβεν, ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἐξησκημένος εἰς τὴν θέαν τοῦ ὥρτιου δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ κίνημα θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως βλέπων ἑαυτὸν ἐν μέσῳ τῶσον ὥρτιου κύκλου.

Ἡ δούκισσα δ' Ἀλβύ παρατηρήσασα τὴν ἀμνηστίαν τοῦ νεανίου προσεπάθησε νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ ἐκ τῆς ταραχῆς του καὶ τῷ εἶπε:

— Λέγουσιν ὅτι εἰσθε μεγαλοφυῆς, ἀγαπητέ κύριε.

— Μὲ τιμᾶτε παραπολὺ, κυρίᾳ δούκισσα· οἱ λέγοντες ταῦτα μὲ κρίνουσιν ἐκ τῶν προτέρων, διότι μέχρι τοῦδε δὲν παρήγαγον τίποτε ἀκόμη ἐπιβεβηκυῖν τοῦτο.

Ἡ Δόλλυ, ὑπερήφανος ὡς Σκωτίς, ἠρθρίκασεν ἐξ ἀγανακτήσεως διὰ τὸ προπετὲς ὅρος τῆς δούκισσης· νύχριστήθη δὲ διὰ τὴν ἀπόκρισιν τοῦ νεαροῦ ζωγράφου καὶ προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμούς της· ὁ νεανίας τὴν ἐνόησε καὶ τὴν νύχχρίστησεν ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας του.

— Καλὰ, καλὰ! Θὰ τὸ ἴδωμεν εἶπεν ἡ δούκισσα, διότι ἡ βασίλισσα θὰ σᾶς δοκιμάσῃ ἐντὸς ὀλίγου· ἡ αὐτῆς Μεγάλειότης ὁ ἀναικάνισα τὰς ζωγραφίας τοῦ παρεκκλησίου της· θὰ ἔχητε πολλὴν ἐργασίαν. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα σᾶς παραχωρεῖται εἰς κατοικίαν τὸ μέγαρον Εὐεφφόρδ, παλαιὸν μοναστήριον τὸ ὅποιον φέίνεται ἐντεῦθεν· θὰ ἦσθε ἐκεῖ ἐλεύθερος καὶ μεμονωμένος. Τὸ θέρος δὲ σᾶς παραχωρεῖται ὁ πύργος Ἐλτάϊρ. Ἐπὶ πλέον δὲ θὰ ἔχητε μισθὸν τακτικὸν ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ κράτους. Εἶναι ἄρκετὰ αὐτὰ εἰς ἕνα καλλιτέχνην πιστεύω.

— Ἡ τέχνη εἶναι τι ὑψηλόν, τὸ ὅποιον δὲν πληρόνεται, κυρία δούκισσα, καὶ ἂν κατεῖχον τὴν ἐν καλλιτεχνίᾳ μεγαλοφυΐαν, ὅπως διακκῶς ἐπιθυμῶ, αἱ εὐνοίαι τὰς ὁποίας μεγαλχυχοῦσα μοὶ ἀπαριθμεῖτε δὲν θὰ ἦσαν ἄρκεται νὰ ἐξυγορᾷσι τὸν χρωστῆρά μου.

— Ὁραιότατα, εἰσθε ὑπερήφανος καὶ εἴμεθα μεγαλόφρονες· οὐχ ἦττον τὰς τιμὰς αὐτὰς θὰ τὰς ἀπαλαύσητε ὑπὸ ἕνα ὄρον· ἡ βασίλισσα θὰ σᾶς

ἀνακηρύξῃ ζωγράφον της, ἂν βραβευθῇτε εἰς τὸν διαγωνισμόν τὸν προαθύν-
τα εἰς τοὺς μαθητάς τῆς Ῥώμης. Πράκειται περὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Παναγίας.

— Καλῶς, κυρία· ἀλλ' ἂν ἡ προσπάθεια τῆς βασιλίσσης εἶναι ὑπ' αὐτὸν
τὸν ὅρον, φοβοῦμαι μήπως δὲν τὴν ἀποκτήσω.

— Διατί;

— Διότι δὲν θὰ βραβευθῶ, ἀπήντησεν ὁ Βανδύκ μετὰ θλίψεως, ἥτις ὑπειστή-
θεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Δόλλυ καὶ ἐξεδηλώθη ἐπὶ τοῦ εὐμόρφου προσώπου της.

— Καὶ διατί ἀρνεῖσθε τὴν τιμὴν τούτην; δὲν ἔχετε παροίθησιν εἰς ἑαυτὸν;

— Ὅχι, κυρία, ἀλλὰ πῶς νὰ παραστήσω ὅπως πρέπει τὴν μητέρα τοῦ
Σωτῆρος; δὲν ἔχω πρότυπον.

Προφέρων τὰς τελευταίας τούτας λέξεις προσήλωσε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς Δόλλυ.

— Πάντοῦ ἐζήτησα ἀλλὰ ματαίως τὴν οὐρανίαν αὐτὴν μορφήν. Οὐδεμίαν
περιέκλειε τὴν μυστικὴν ἐκείνην ἀγνότητα τῆς ψυχῆς τὴν ἀνατέλλουσαν
ἐν τῷ βλέμματι, οὐδεμίαν εἶχε τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο καὶ ἐκπληκτικὸν κάλλος τὸ
φανερούμενον ἐν ἐκάστη τῶν κινήσεών της.

Πᾶσαι αἱ νεκνίδες ἤγειραν συγχρόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν Βανδύκ.
τὸν εὖρον εὐγενῆ καὶ ὠραῖον! Καὶ πράγματι, τὸ εὐρὸ καὶ καθαρὸν μέτωπόν
τοῦ ἠατιναβόλει ἐκ μεγαλοφυΐας.

— Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, κύριε ζωγράφε, ὅτι δὲν σὰς ἐλλείπουν πρότυπα.

— Ναι, ὠραῖαι γυναῖκες τὰς ὁποίας πληρόνομεν. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν
δύναται νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν εὐπρέπειαν καὶ τὴν ὠραιότητα ἐκείνην ἥτις
προσέβαλε τὰ βλέμματά μου. Φεῦ! ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν εὖρον, ἡ γυνὴ τὴν
ὁποίαν χρειάζομαι, εἶναι εὐγενῆς νεῆνις ἥτις δὲν θὰ κατεδέχετο νὰ χρησι-
μεύσῃ ὡς πρότυπον εἰς πτωχὸν καλλιτέχνην.

Καὶ ταῦτα λέγων, ὤψωσε πρὸς τὴν Δόλλυ ὀφθαλμοὺς φλογερούς. Ἡ νεῆ-
νις ἠσθένθη τὸ βλέμμα καὶ ἐταράχθη· πᾶσαι δ' αἱ σύντροφοί της παρετή-
ρησαν τὸ βλέμμα τοῦτο, καὶ ἐν τῇ ἀγχανότησει των ἐνόησαν ὅτι περὶ τῆς
Δόλλυ ἐλάλει ὁ ζωγράφος.

Ἡ γοργὴ δούκισσα οὐδὲν παρατηρήσασα, τῷ ἀπεκρίθη.

— Καὶ ποία εἶναι ἡ ἐπίσημος αὐτῇ κυρία;

— Αὐτὴ ἡ Παναγία, κυρία.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐχωρέτισεν, ἀπέστειλε τελευταῖον χειρισμὸν πρὸς
τὴν Δόλλυ καὶ προσέθηκεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν δούκισσαν.

— Ἐὰν βραβευθῶ θὰ μὲ ἐπαινίδητε, κυρία, εἰδὲ μὴ θὰ ἐγκαταλείψω τὴν
Ἀγγλίαν.

Ὁ Βανδύκ κατέλυσεν ἐν τῷ μεγάρῳ Βλεδφόρτ· κειμένῳ ἀπέναντι τῶν ἀνα-
κτόρων τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου.

Ἀπὸ τοῦ Βανδύκ καταλιπόντος τὰ ἀνάκτορα πτωχῶν τὰ σκώμματα διχυ-
θύνθησαν κατὰ τῆς ἀτυχοῦς Δόλλυ· αἱ φθονεραὶ σύντροφοί της τὴν ἐκμακρὺν καὶ
πληρώσει ἀκριβοῦς τὴν προτίμησιν τοῦ Βανδύκ.

Ἐχωρίσθησαν, ἀλλὰ τῆς Δόλλυ ἡ καρδιά εἶχε συντριβῇ. Μετὰ τὴν ἐσπερινὴν προσευχὴν τῆς τὸ ὄνομα τοῦ καλλιτέχνου ὑπῆρξεν ἡ τελευταία σκέψις τῆς.

Ἦτο μεσονύκτιον· ὁ οὐρανὸς ἔλαμπε διὰ τῶν μυρίων νυκτερινῶν του φανῶν, γλυκὺ φῶς ἐφώτιζε τὴν στοάν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐξέτεινε τὰς ἀκτῖνας του μέχρι τοῦ παλαιοῦ μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον σκυθρωπὸν καὶ ζοφερὸν ἐφαίνετο ὅτι προσεύχεται μετὰ τῶν ἐρειπίων του. Αἴφνης θύρα τις τῶν ἀνακτόρων ἀνοίγεται, σκιὰ διέρχεται τὸν ἐξώστην καὶ ὀλισθίνει κατὰ τὴν μεγάλην κλίμακx, διαβάίνει μόνη τὴν πλατεῖαν καὶ φθάνει εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου.

Πῶς ἡ γυνὴ αὕτη ἐξῆλθε, πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἐρείπια ταῦτα, εἶναι δύσκολον νὰ λεχθῇ· ἀλλ' ἤρως βέβαιον εἶναι ὅτι ἐγνώριζε τοὺς διαδρόμους, διότι ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν διῆλθε τὰς μακρὰς δειροστοιχίας, καὶ φθάσασα εἰς τινὰ τῶν στοῶν τοῦ παρεκκλησίου εὗρεθῇ ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ τοῦ ζωγράφου, διέβη ἑλαφρῶς χωρὶς νὰ θεωρήσῃ τίποτε περὶ αὐτῆς, ἔλαβε κάθισμα καὶ ἐτοποθετήθη ἀκριδῶς ἀπέναντι τοῦ ὀκρίσαντός του. "ὦ ἐκπληξίς! ὦ χαρά! Ἡ γυνὴ αὕτη, ἡ πόσον ὠραία καὶ ἡρεμὸς ἦν ἡ Δόλλυ! Ὁ δυστυχὴς καὶ πεθλημένος καλλιτέχνης, ὅστις δὲν ἠδύνατο οὐδὲν νὰ ἀναγράψῃ ἐκ τῆς οὐρανίας ταύτης μορφῆς, τὴν θεωρεῖ νῦν ζῶσαν ἐνώπιόν του· αὕτῃ μόνῃ ἔρχεται νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον. Ἀλλὰ τίς δύναμις τὴν φέρει; τίς σκέψις τῇ δίδει τοσαύτην δύναμιν καὶ τοσοῦτον θάρρος;

Ὁ ζωγράφος ἐγανυπέτησεν ἐνώπιόν τῆς θέλων νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ. Ἀλλ' ἡ Δόλλυ νεύσασα εἰς αὐτὸν νὰ ἐγερθῇ, τῷ δεικνύει τοὺς χρωστήρας. Τὸ βλέμμα τῆς εἰσέδυσεν εἰς αὐτὸν διὰ φλογὸς τοσοῦτον καθαράς, ὥστε ἐλησμόνησε τὴν πραγματικότητά τοῦ ὀράματος.

Φερόμενος ὑπὸ τῆς φαντασίας ἐν σφαίρᾳ ἰδεώδεις καὶ αἰθερίας, ἐγκατέλειπε τὴν γῆν, καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν ζῶντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς!

Ὅτε ἡ κόρη παρετήρησεν ὅτι ὁ ζωγράφος ἐμπνευσθεὶς ἀπ' ἑαυτοῦ, ἐπετέλει μόνος τὸ ἔργον του, ὅτε εἶδεν ὅτι ἡ ἀποτύπωσις τῶν χαρακτῆρων τοῦ προσώπου τῆς διεμορφώθη, ἠγέρθη καὶ χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, ἀναλαβοῦσα τὸ ἥσυχον καὶ ἀσφαλὲς βῆμά τῆς, ἐξῆλθε τοῦ μοναστηρίου διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ δι' ἧς εἶχεν εἰσελθεῖ.

Ὁ Βανδύκ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀπλανεῖς, τὸ στήθος βεβαρημένον, τὴν φωνὴν ἐσβεσμένην τὴν ἐθεώρει ἀπομακρυνομένην χωρὶς νὰ κάμῃ οὐδὲν κίνημα ἵνα τὴν κρατήσῃ. Δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτὸν θνητὴ. Καὶ βλέπων αὐτὴν φεύγουσαν, ἐνόμισεν ὅτι βλέπει τὴν Παναγίαν ἀφιπταμένην πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Καταπεπνημένος ὑπὸ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ πυρετοῦ ἔπεσεν ἐπὶ καθέδρᾳ καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ὅτε ἐξύπνησεν ἡ πρώτη του σκέψις ὑπῆρξε νὰ τρέξῃ εἰς τὸν πίνακά του.

Παραφερόμενος ὑπὸ χαρᾶς ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἔργου του τὸ ὅποιον ᾔσθανετο ζῶν, ἐγονάτισε καὶ ἠὺχαρίστησεν, εἴτε ἄγγελος ἦτο εἴτε γυνή, τὴν μορφήν ἣτις τῷ εἶχεν ἐμφανισθῇ.

Μάτην προσεπάθησε νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου ὅπερ τὸν περιελάμπτε. Συνήθροισε τὰς ἀνκμνήσεις του· οὐδεμίᾳ προσπάθειᾳ τοῦ νοῦς του ἠδυνήθη νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν. Συνέχεεν ἐν τῷ πνεύματί του τὴν Παναγίαν καὶ τὴν Δόλλυ· ἵνα συναγάγῃ δὲ τὰς σκέψεις του καὶ ἐξέλθῃ τῆς ταραχῆς του ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν νεάνιδά τὸ ἐξῆς γραμματίον:

«Εἰπέ μοι ἂν ἀληθῶς εἶσαι ἄγγελος; εἰπέ μοι μὴ θέλῃς νὰ καταστήσῃς παρὰφρονα τὸν δυστυχῆ καλλιτέχνην, εἰς τὸν ὅποιον ἔδωκες τὴν ζωὴν; εἰπέ μοι τίς μ' ἀπεφάνη τὴν νύκτα ταύτην ἡ Παναγία ἢ σύ;»

Ἡ μεγάλη δούκισσα δ' Ἀλβυ ἦν ἐπιτετραχημένη νὰ ἀναγινώσκῃ πρώτη πᾶσαν ἐπιστολὴν διευθυνομένην πρὸς τὰς περὶ αὐτὴν νεάνιδας. Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς της ὅτε ἀνέγνωσε τὰς γραμμὰς ταύτας.

— Φρίκη, ἀνέκραξε! Πρόσωπον τόσον ὑψηλῆς περικωπῆς νὰ προδίδῃ τὰ καθήκοντά του, καὶ νὰ μεταβαίνει νύκτωρ πρὸς συνάντησιν ἐνὸς ζωγράφου.

Προσεκάλεσε τὴν ἐνοχον. Ἀλλ' ἡ ὀργή της ἐδιπλασιάσθη ὅτε ἡ Δόλλυ γαλήνιος καὶ γλυκεῖα, ὥπως συνήθως, τὴν ἐβεβαίωσε ὅτι οὐδόλως ἐνόει τὰς ἐπιπλήξεις της. Ἡ δούκισσα ἣτις ἠλπιζε βαθεῖαν σύγχυσιν καὶ εἰλικρινῇ ἐξομολόγησιν καὶ ἣτις ὑπ' αὐτὸν τὸν ὄρον ἠθελεν ἴσως συγχωρήσει, δὲν παρεδέχθη τίποτε. Ἡ εἰδήσις διεδόθη ἐν ταῖς ἀνακτόροις καὶ ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ δυστυχὴς Δόλλυ ἐξουθενωθείσα καὶ ἀτιμασθεῖσα ἀποπεμφθῇ τὴν ἐπαύριον καὶ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν πατέρα της.

Δάκρυα, παρακλήσεις, οὐδὲν ἴσχυσαν· τῇ ἀφέθη μόνον ἡ νύξ εἰς μετόνοιαν.

Ἡ δούκισσα ἐν ἀποφύγῃ νέον σκάνδαλον προσεκάλεσε τὴν νεάνιδά νὰ κατακλιθῇ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς δωματίῳ. Ἐσήμανε μεσονύκτιον καὶ ἡ Δόλλυ, ὡς καὶ τὴν προτεραίαν ἠγέρθη. Ἀφύπνιαθείσα ὑπὸ τοῦ κινήματος τούτου τὸ ὅποιον ἐτάραιε τὸν ἀνήνυχον ὕπνον της, ἡ δούκισσα ἠγέρθη καὶ αὐτὴ ἐπιθυμοῦσα δὲ νὰ καταπείσῃ τοὺς πιστεύοντας ἀκόμη εἰς τὴν ἀθωότητα της Δόλλυ προσεκάλεσε τὰς κυρίας τῶν ἀνακτόρων.

Ἦναιψεν δαδὰς· ἡ δούκισσα ἀκολουθουμένη ὑπὸ πολυαριθμοῦ συνοδίης ἔτρεξεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῆς Δόλλυ, ἣτις διέβη αὐθις τὰς μεγάλας αἰθούσας, τοὺς μακροὺς περιβόλους, τὴν εὐρεῖαν πλατεῖαν τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἔφθασεν ὅπως τὴν προτεραίαν εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου. Οὐδεὶς πλέον ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ἐνοχῆς τῆς δυστυχοῦς κόρης. Εἰσῆλθον κατόπιν αὐτῆς εἰς τὸ ἐργαστήριον, καὶ εἶδον τὴν νεάνιδά καθυμένην ἀπέναντι τοῦ ὀκρίσαντος. Ὁ περὶ αὐτὴν θόρυβος καὶ αἱ δαδὰς αἰτνες ἔρριπτον ζωτρὸν τὸ φῶς των τὴν ἀφύπνισαν.

Ἦτο ὑπνοδόχτις, οὕτω δ' ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον εἰς τὸν καλλιτέχνην ὅστις τῇ ἀπέδωκεν ἐν ἔρωτι ὅ,τι ἐκείνη τῷ ἔδωκεν ἐν δόξῃ. Τοῦ Βανδύκ ἡ

Παναγία εβραβεύθη ἐν τῷ διαγωνισμῷ, αὐτὸς δ' ὑπερεπλήσθη ἐν τῇ ἀγ-
γλικῇ αὐτῇ τιμῶν καὶ πλούτου.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην ἐτελοῦντο ἐν τῷ Ἀγίῳ Παύλῳ
οἱ γάμοι τοῦ ζωγράφου Βανδύκ μετὰ τῆς Δόλλυ τῆς θυγατρὸς τοῦ εὐγενοῦς
κόμιστος Ροδθβεν.

Δ. Π. Α.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΟ ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ.

Ὡς γνωστὸν ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους κατὰ τὰς ὁπισθεν τῆς Ἀκροπό-
λεως ἀνασκαφῆς ἀνευρέθη κατὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἱατρικὸν ἀνάγλυφον παρι-
στάν σικύας καὶ θήκην χειρουργικῶν ἐργαλείων. Πρὸς μείζονα γνῶσιν παρα-
τιθέμεθα ἀπεικόνισμα αὐτοῦ (πλῆξ Β') δημοσιεύοντας ἑμὰ καὶ τὰς περὶ
αὐτοῦ ἀναγνωσθείσας διατριβὰς ἐν τῷ Ἰστορικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλλη-
λογραφίας ὑπὸ τῶν κκ. Π. Λάμπρου καὶ Α. Ἀναγνωστῆς, τὴν μὲν ἐν
πρωτοτύπῳ, τὴν δ' ἐν μεταφράσει. Χάριτις δὲ πολλῆς ὁμολογοῦμεν τῷ εὐ-
γενεῖ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς διευθυντῇ κ. Α. Δουμόν, ὅστις οὐ μόνον ἐπέτρεψε
τὴν δημοσίευσιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ προθύμως παρέσχε τὸ ἀπεικόνισμα.

Α' Αἰ ἐπὶ τοῦ ἀναγλύφου σικύαι.

Ὡς γνωστὸν ἐν ταῖς κατὰ τὴν νότιον κλιτὸν τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκα-
φαῖς ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως βῆθρον τι μαρμαρίνον ἐφ' οὗ ὑπάρχει ἀνάγλυ-
φος θήκη δίπτυχος μετὰ ἐξ χειρουργικῶν ἐργαλείων, ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν
αὐτῆς παρίστανται δύο σκεύη παραπλήσια τῷ σχῆμα πρὸς κώδωνα καὶ
ἔχοντα πρὸς τὸ ἄνω μέρος κρίκον ἐξ οὗ ἀνηρτῶντο. Τὸ ἐν τῷ ἀνακαλυφθέν-
τι βῆθρῳ παριστάμενον σκεῦος ἦτο πρὸ πολλοῦ γνωστὸν, διότι φαίνεται
ἀπεικονισμένον ὡς κύριον μὲν σύμβολον εἰς τὰ νομίσματα τῆς Αἰγιάλης,
πόλεως τῆς νήσου Ἀμοργοῦ, ὡς πάρεργον δὲ εἰς τὰ νομίσματα τῆς Ἐπιδάου-
ρου. Ἀλλ' ὁ Gadalfene ποιούμενος λόγον περὶ αὐτοῦ λέγει ὅτι εἶναι δύσκολον
νὰ ἀποφανθῇ τις ὅποιον εἶναι τὸ ἀγνωστον τοῦτο ὄργανον καὶ εἰς ὁποίας θρη-
σκευτικὰς τελετὰς ἐχρησίμευσεν· εἰκάζει ὅμως ἐκ τοῦ ἐν ταῖς νομίσμασι τῆς
Αἰγιάλης παρακειμένου ὄψεως ὅτι ἔχει ἀνταρᾶν τινα πρὸς τὴν λατρείαν
τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ αὐτὸ σύμβολον εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰ νομί-
σματα τῆς Ἐπιδάουρου θεωρεῖ τὴν εἰκασίαν τοῦ ἐπιβεβαιουμένην καὶ ὑποθέ-
τει ὅτι ἀνηρτᾶτο ἐκ τοῦ πρὸς τὰ ἄνω κρίκου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ τῆς ὑγείας
εἰς ὃν ἦτο ἀφιερωμένον ¹. Ὁ Borrell περιγράφει τὸ ἐν λόγῳ ἀντικείμενον ὡς

¹ Recueil de medailles grecques, inédites. Paris, 1826. σελ. 226.